

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Nucleus Juris Canonici

Thenhaven, Bernhard

Coloniæ Agrippinæ, 1739

XXXVI. De Transactionibus. D. 11.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63382](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63382)

men Pirrh. hinc n. 32. & seq. si filia sit dolo inducta, v. g. si pater dixit, modicas esse facultates suas, cum revera magnæ essent; aut filia sit valde enormiter & multum ultra dimidium læsa, eam posse, petita jura-menti relaxatione, restitutionem in integrum petere, & dein hæreditatem sibi debitam.

TITULUS XXXVI.

De Transactionibus.

I. TRANSACTIONIO est de re dubia & lite incerta & necdum finita, non gratuita pactio, sed aliquo dato & retento, promisso vel remisso. Differt ab *amicabili compositione*, utpote per quam gratis sine ulla hinc inde dato & retento, promisso vel remisso, sicque prorsus amicabiliter à lite receditur. Circa Transactionem in Decret. statuuntur sequentia:

2. C. 1. „ Post salubrem decisionem, i. e. „ transactionem cujusdam controversie „ decernit Pontifex, ut omnia instrumen- „ ta, vel quidquid aliud, quo partes præ- „ scriptionem, vel privilegium, vel quid „ simile probare possent, sit inane & cassa- „ tum, & solâ pactorum seu transactionis „ paginâ validum perpetuumque robur „ accipiat. Ratio, quia juxta *L. Non minor*

rem. C. h. t. æquiparatur rei judicatæ, parit exceptionem litis finitæ, & nequidem re-
scripto Principis revocari valet. Nihilominus ob læsionem ultra dimidium potest
Ecclesia, pupillus vel minorennis petere rescindi transactionem, & restitui in in-
tegrum, ut cit. L. L. docet Reiffenst. h. t. n. 53.

3. C. 2. ait Pontifex: „ Si super Decimis
„ inter laicos & personam Ecclesiasticam
„ de assensu Episcopi compositio facta
„ fuerit, rata & inconcussa persistat. No-
tat tamen Pirrh. h. t. n. 15. Quòd licet non
possit sine consensu Episcopi super juribus
spiritualibus v. g. Decimis fieri transactio
perpetua seu realis, quæ successores etiam
obliget; v. g. in dubio, an laicus jus sol-
vendi Decimas præscripserit, ut deinceps
minus solvatur, vel certo modo fiat solu-
tio; sine eo tamen possit fieri temporalis,
seu ad certos annos; vel personalis ad tem-
pus vitæ transigentis in sui ipsius præju-
diciam, successores non obligans. Constat
ex C. 8. „ Cùm Monachi prætextu cujus-
„ dam transactionis inter ipsos & priorem
„ Rectorem Ecclesiæ Decimas integrè
„ non solverent, mandat Pontifex, quate-
„ nus, nisi Monachi præfatam transactio-
„ nem auctoritate Apost. confirmatam
„ esse docuerint, cùm ea inter personas
„ potius quàm inter Ecclesias facta videat-

„ tur,

„tur, nec acta inter alios alteri v. g. suc-
 „cessori nocere permittantur, ad Decimas
 „ex integro post hac solvendas compelluntur. Ratio, quia Rectores Ecclesiarum non sunt absoluti Domini jurium ac prædiorum Ecclesiasticorum, sed tantum usufructuarii, adeoque non possunt super iis facere transactionem perpetuam sine auctoritate Papæ, juxta C. *Ambitiosæ de Reb. Eccle. non alien.* partem Decimarum alienando.

4. „C. 5. Si aliquis ad Judicem Delegatum literis impetratis cum adversario componit, ut in Ecclesia, de qua agitur, jus aliquod habeat, si compositio non est juri contraria, ab Episcopo reprobari non debet, sed census sine Episcopali auctoritate, cui præest Ecclesiæ, sub hoc compositionis prætextu solutus vitam ejus, qui solverit, non excedat. Ex quo à contrario inferunt nonnulli DD. apud Lac. *L. 4. n. 556.* posse per auctoritatem Episcopi imponi beneficio onus pensionis ad vitam transigentis, cui solvitur. Communius contradicunt alii, quia argumentum à contrario sensu non admittitur, cum sequitur absurdum in jure, ut in præsentibus nam beneficia sine diminutione sunt conferenda. Vide *L. 3. T. 12.*

5. „C. 7. Consultus Pontifex, utrum

„ de Ecclesiastico Beneficio in litigium de-
 „ ducto possit fieri transactio? Respondet,
 „ quòd transigi super re litigiosa & sacra
 „ non potest; etenim res sacræ, ut possi-
 „ deantur aliquo dato vel retento sive pro-
 „ misso, speciem creditur habere simoniæ,
 „ alias si gratis & amicabiliter inter se liti-
 „ gantes componant, sacris Canonibus ne-
 „ quaquam obviat. Unde etiam C. 9. trans-
 „ actionem, vi cuius laicus præsentatio-
 „ nem retinebat, & Religiosi novam vel
 „ solito majorem percipiebant portio-
 „ nem, rescribit Pontifex, merito videri
 „ simoniacam. Nihilominus extra ma-
 „ teriam beneficalem non est illicitum vel
 „ simoniacum transigere super re spirituali,
 „ etiam sine consensu Superioris, absque
 „ interventu ullius temporalis seu pretio
 „ æstimabilis, v. g. si contentio sit super jure
 „ præsentandi vel conferendi, possunt inter
 „ se transigere, ut alternis vicibus id faciant;
 „ vel uni hoc, alteri aliud beneficium priva-
 „ tive cedatur, secluso præjudicio Ecclesiæ.
 „ Ita Pirrh. *b. t. n. 23.*

6. Denique C. ii. decernit Pontifex: „ Si
 „ lis oriatur super valore matrimonii con-
 „ tracti, cum vinculum illud sit Jure Divi-
 „ no indissolubile, non per transactionem
 „ seu compositionem sopiri potest, sed jux-
 „ ta Leges Divinas & Canonicas sanctio-

„ nes

„nes est decidenda, à quibus circa illud
 „recedere non licet. *An & super quibus
 criminibus Jure Canonico & civili transi-
 gere liceat?* Vide Reiffenst. *h. t. n. 30. & seqq.*

TITULUS XXXVII.

De Postulando.

I. **N**omine POSTULANDI h. t. venit Advoca-
 catus seu Patronus causæ; nam ut
 dicitur *L. 1. §. Postulare ff. de Postulando.*
 „Postulare est desiderium suum vel amici
 „sui in judicio apud eum, qui jurisdic-
 „tio præest, exponere, vel alterius desi-
 „derio contradicere. Unde qui extra ju-
 „diciam per modum consilii causam ali-
 „quam defendit, non dicitur Advocatus,
 „& hinc prohibitus advocare in judicio,
 „non est prohibitus id facere consulendo.
 „Circa Clericos h. t. statuitur:

2. „C. 1. Clerici etiam in minoribus
 „Ordinibus constituti, si stipendiis Eccle-
 „siasticis sustententur, coram sæculari Ju-
 „dice Advocati fieri in sæcularibus nego-
 „tiis non præsumant, nisi propriam cau-
 „sam vel Ecclesiæ suæ fuerint persecuti,
 „aut pro miserabilibus fortè personis; &
 „ut dicitur C. 2. „Canonem, Monachis pro-
 „hibentem advocare, à Canonicis quoque
 „Regularibus esse observandum. Ratio
 „quia